

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

**ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**

Харків – 2021

УДК 338.48:378.091.33-028.21 (075.8)
ББК 65.433я73

Рецензенти:

Н. А. Казакова – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

О. І. Кущенко – кандидат економічних наук, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна
Протокол № 3 від 26 лютого 2021 р.*

Туристична політика зарубіжних країн: методичні вказівки до виконання контрольних робіт для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм» / І. М. Шамара. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 30 с.

Видання містить програму та детальний опис навчальної дисципліни, тематику семінарських занять та самостійної роботи, основні вимоги до написання, оформлення та захисту контрольних робіт із наведенням прикладів оформлення різних елементів роботи, для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм».

УДК 338.48:378.091.33-028.21 (075.8)
ББК 65.433я73

©Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2021

© Шамара І. М., 2020

© макет обкладинки, 2021

ЗМІСТ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Туристична політика зарубіжних країн».....	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	4
3.Інструктивно-методичні матеріалами до семінарських занять з дисципліни.....	6
4. Індивідуальне науково-дослідне завдання з дисципліни.....	11
4.1. Загальні положення, мета та завдання контрольної роботи.....	12
4.2. Збір та обробка фактичного матеріалу.....	13
4.3. Вимоги до змісту та обсягу контрольної роботи.....	14
4.4. Правила оформлення роботи.....	17
4.5. Порядок допуску до захисту та захист контрольної роботи.....	19
4.6. Критерії оцінювання контрольної роботи.....	20
5. Перелік тем контрольних робіт.....	21
Додатки.....	22

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з туристичної політики, виявлення її специфічних факторів і цілей формування, основних функцій і методів туристичної політики держави, ознайомлення з основними моделями та особливостями туристичної політики закордонних країн.

Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:
 - Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі.
 - Уміння спілкуватися з експертами інших сфер діяльності по актуальних проблемах розвитку туризму і рекреації.
 - Уміння розробляти проекти та управляти ними .
 - Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
 - Дослідницькі навички і вміння.
 - Уміння приймати обґрунтовані рішення та розв'язувати проблеми.
- формування наступних фахових компетентностей:
 - Здатність використовувати методи наукових.
 - Здатність упроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності.
 - Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Розділ 1. Теоретичні та методологічні аспекти туристичної політики

Тема 1. Туристична політика і регулювання сфери туризму

Трактовка поняття «туристична політика».

Специфічні фактори і цілі формування туристичної політики держави.

Функції туристичної політики держави.

Маркетинг національного туристичного продукту.

Тема 2. Основні органи управління туризмом та моделі реалізації туристичної політики країни

Національні туристичні організації, маркетингові відомства та закордонні представництва (офіси) НТО.

Моделі туристичної політики держави.

Функції органу державного управління туризму.

Тема 3. Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу в регіоні

Туристські дестинації як суб'єкт управління регіонального розвитку
Особливості інтеграційних процесів в управлінні організаціями індустрії туризму в регіоні

Кластерні моделі в управлінні регіональним розвитком туризм

Тема 4. Міжнародний аспект туристичної політики держави (міжнародні, регіональні туристичні організації, виставки, ярмарки).

Міжнародні туристичні організації.

Регіональні туристичні організації.

Міжнародні виставки та ярмарки.

Розділ 2. Туристична політика зарубіжних країн

Тема 5. Туристична політика країн Західної та Південної Європи

Туристична політика Франції .

Туристична політика Іспанії.

Туристична політика Італії.

Туристична політика Німеччини.

Туристична політика Великої Британії.

Туристична політика Греції.

Туристична політика Туреччини.

Тема 6. Туристична політика країн Центральної та Східної Європи

Туристична політика Росії.

Туристична політика Білорусі.

Туристична політика Польщі.

Туристична політика Чеської республіки.

Туристична політика Угорщини.

Туристична політика Болгарії.

Тема 7. Туристична політика країн Північноамериканського та Південноамериканського макрорегіонів.

Туристична політика США.

Туристична політика Канади.

Туристична політика Мексики.

Туристична політика Бразилії.

Туристична політика Аргентини.

Туристична політика Домініканської республіки.

Тема 8. Туристична політика країн-лідерів туризму Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону

Туристична політика Китаю.

Туристична політика Малайзії.

Туристична політика Таїланду.

Туристична політика Австралії.

Туристична політика Нової Зеландії.

Туристична політика Японії.

Тема 9. Туристична політика України на сучасному етапі

Інституційне забезпечення та шляхи реалізації туристичної політики України.

Правове забезпечення та основні пріоритети державної туристичної політики України. Українська промоційно-маркетингова політика.

3. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛАМИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Семінарські заняття дають змогу студентам поглибити їх теоретичні та методологічні знання з даної дисципліни, сприяти розвитку у студентів практичних навичок щодо аналізу особливостей розвитку та проблем формування туристичної політики зарубіжних країн.

Тема 1. Туристична політика і регулювання сфери туризму.

План:

1. Загальна характеристика видових форм туристичної політики
2. Характеристика основних функцій туристичної політики.
3. Особливості реалізації основних рекомендацій з впровадження туристичної політики держави.
4. Характеристика та особливості процесу ліцензування, стандартизації та сертифікації туристичних.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. – К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

Тема 2. Основні органи управління туризмом та моделі реалізації туристичної політики країни

План:

1. Характеристика основних органів управління туризмом.
2. Характеристика основних моделей туристичної політики країни.
3. Переваги та недоліки моделей політики в галузі туризму.

Рекомендована література:

1. Максименко С. В. Туристическая деятельность: международно-правовые аспекты. – Одесса: Латстар, 2001. – 174 с.
2. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с
3. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
4. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: Навчальний посібник. – К.: Атака, 2006. – 264с.

Тема 3. Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу в регіоні

План:

1. Міжнародний досвід ліцензування туристичної діяльності
2. Історія ліцензування туристичної діяльності в Україні
3. Організаційні вимоги щодо здійснення туристичної діяльності в Україні.
4. Вимоги до службового приміщення (офісу) та інформаційно-рекламної діяльності туроператорів.
5. Кваліфікаційні вимоги до кадрового складу працівників туроператора
6. Організація стандартизації туристичних послуг в Україні
7. Порядок обов'язкової сертифікації послуг з тимчасового розміщення в Україні
8. Порядок обов'язкової сертифікації послуг харчування в Україні.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. –К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.

5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

Тема 4. Міжнародний аспект туристичної політики держави
(міжнародні,
регіональні туристичні організації, виставки, ярмарки)

План:

1. Характеристика діяльності ЮН ВТО, та основні конвенційні угоди з туризму.
2. Характеристика діяльності організацій, що займаються туризмом опосередковано.
3. Характеристика діяльності регіональних організацій з туризму.
4. Характеристика виставок та ярмарок з туризму в світі та Україні.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. – К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

Тема 5. Туристична політика країн Західної та Південної Європи

План:

1. Загальні показники розвитку туризму в країні.
2. Сегментація туристичного ринку в країні (види туризму).
3. Дайте оцінку туристичній політиці країни, сильні, слабкі сторони, рейтинг країни.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. – К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.

- с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
 4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
 5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

Тема 6. Туристична політика країн Центральної та Східної Європи

План:

1. Загальні показники розвитку туризму в країні.
2. Сегментація туристичного ринку в країні (види туризму).
3. Дайте оцінку туристичній політиці країни, сильні, слабкі сторони, рейтинг країни.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. – К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

Тема 7. Туристична політика країн Північноамериканського та Південноамериканського макрорегіонів

План:

1. Загальні показники розвитку туризму в країні.
2. Сегментація туристичного ринку в країні (види туризму).
3. Дайте оцінку туристичній політиці країни, сильні, слабкі сторони, рейтинг країни.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний

- посібник. Ч.1. – К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
 3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
 4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
 5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

Тема 8. Туристична політика країн-лідерів туризму Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону

План:

1. Загальні показники розвитку туризму в країні.
2. Сегментація туристичного ринку в країні (види туризму).
3. Дайте оцінку туристичній політиці країни, сильні, слабкі сторони, рейтинг країни.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. – К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

Тема 9. Туристична політика України на сучасному етапі

План:

1. Загальні показники розвитку туризму в країні.
2. Сегментація туристичного ринку в країні (види туризму).
3. Дайте оцінку туристичній політиці країни, сильні, слабкі сторони, рейтинг країни.

Рекомендована література:

1. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. – К., РВЦ «Київськ.ун-т», 1998.
2. Вишневська О.О., Парфіненко А.Ю., Сідоров В.І. Туристичне країнознавство: Підручник. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 594 с.
3. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - К. : Грамота, 2006. - 264 с.
4. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. :ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.
5. Управление индустрией туризма. Лучший опыт деятельности национальных организаций и агентств по туризму / Дж. Джон Леннон [и др.]; пер. с англ. [Ю. Г. Суровцева]. – М.: Группа ИДТ, 2008. – 271 с.

4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН» (контрольна робота)

Дані методичні вказівки носять рекомендаційний характер і мають на меті допомогти студентам у написанні контрольних робіт. В них наведено структуру контрольної роботи, орієнтовний зміст кожної складової роботи та окремі приклади оформлення її елементів.

Контрольна робота з дисципліни «Туристична політика зарубіжних країн» передбачена навчальним планом підготовки студентів відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

4.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з навчальної дисципліни «Туристична політика зарубіжних країн» дозволяє студенту поглибити та систематизувати свої знання, розвинути навички самостійної роботи, сформулювати основи проведення наукових досліджень.

Виконана контрольна робота дозволяє перевірити рівень опанування студентом певної теми та його вміння творчо підходити до вирішення конкретних завдань.

Метою виконання контрольної роботи є закріплення студентом знань, отриманих у процесі навчання, виявлення ступеня його підготовленості до самостійної роботи в умовах все більш зростаючої ролі галузі туризму в структурі національної економіки та є важливим етапом підготовки їх до майбутньої професійної діяльності та написання випускної кваліфікаційної роботи.

У контрольній роботі студент повинен показати загальнотеоретичну підготовку в сфері туристичної політики зарубіжної країни та інструментів управління регулювання розвитком туризму. Одночасно в роботі можуть бути розглянуті і теоретичні питання розвитку основних моделей туристичної політики, міжнародних відносин в галузі туризму.

Контрольна робота має науково-практичне спрямування, слугує важливим етапом підготовки студента до майбутньої професійної діяльності та написання випускної кваліфікаційної роботи.

Діяльність студента з виконання контрольної роботи починається з визначення її теми та об'єкта дослідження, отримання на кафедрі завдання з методичними рекомендаціями щодо її написання. Тематика робіт визначається і затверджується кафедрою туристичного бізнесу та країнознавства.

На стадії підготовки виконання контрольної роботи студент розробляє і погоджує з керівником її детальну структуру. Керівник здійснює:

- допомогу студенту в уточненні теми роботи і розробці її плану;
- орієнтацію на збір необхідної інформації для написання роботи;
- рекомендації з приводу вибору літературних джерел: наукової, методологічної і спеціальної літератури;
- консультації щодо змісту роботи;
- контроль за виконанням окремих етапів роботи;
- поради щодо оформлення роботи.

Керівник контрольної роботи звертає увагу студента на недоліки в роботі (стиль викладання, оформлення, зміст підрозділів та ін.), але не виправляє їх сам.

Контрольна робота має відобразити:

- глибоке знання основних понять, термінів досліджуваної теми;
- основних положень нормативних та законодавчих актів, вміння аналізувати, узагальнювати, досліджувати літературні джерела та інформаційну базу даних;
- використовувати математичні, статистичні, облікові та інші способи обробки інформації;
- розробляти пропозиції;
- логічно й чітко викладати матеріал, робити висновки та узагальнення;
- давати ґрунтовні оцінки різним явищам і процесам;
- оформляти роботу відповідно до існуючих стандартів.

Слід зазначити, що у процесі написання контрольної роботи виділяють такі етапи:

- вибір теми та об'єкта дослідження;
- затвердження теми;
- складання студентом плану контрольної роботи та погодження його з викладачем – науковим керівником;

- формування студентом інформаційної бази для виконання контрольної роботи;
- написання й оформлення контрольної роботи;
- подання контрольної роботи на кафедру для рецензування;
- доопрацювання контрольної роботи відповідно до рекомендацій/зауважень;
- захист контрольної роботи.

4.2. ЗБІР ТА ОБРОБКА ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Починати роботу доцільно з визначення кола джерел і літератури, необхідної для самостійного вивчення і розкриття теми. В цьому велику допомогу студенту, крім керівника, може надати методична література.

Кожне з джерел по-своєму важливе. Праці вчених, фахівців, законодавчі і нормативні акти складають методологічну і методичну основи роботи над темою. Монографії та статті дозволяють глибоко проаналізувати сутність і причинно-наслідкові зв'язки явищ, що вивчаються. Статистичні збірки та довідники дозволяють знайти необхідні факти і цифри. Реферативні журнали є необхідною підмогою під час вивчення суті проблеми.

Під час підбору літератури необхідно враховувати, якою мірою книга (брошура, стаття) присвячена безпосередньо даній темі, розкриває і аналізує її зміст. Обираючи джерело, потрібно звертати увагу на рік його видання. Як правило, вивченню підлягають праці, що містять останні досягнення науки з даного питання (за винятком історичних проблем). Бажано використовувати джерела, видані не більше 5 років тому.

Якщо під час вивчення незнайомої літератури зустрічаються нові поняття, визначення, кожне з них слід виписати окремо, а потім за допомогою довідників знайти їх смислове значення.

Прочитавши та опрацювавши відібрану літературу, студент одержує загальне уявлення про місце і значення даної теми в курсі відповідної дисципліни, визначає її найважливіші проблеми. Потім вивчає документальні матеріали, що стосується питань теми.

Важливу роль у систематизації прочитаного грають нотатки. Зручніше робити нотатки на окремих аркушах. Аркуш ділиться на дві частини. У правій частині коротко формулюється сутність нотатки. Потім записується її текст. Вона може мати вигляд цитати, переказу змісту, тез, статистичної або хронологічної таблиці. Записи повинні бути компактними. Слід коротко висловлювати сутність тексту. В лівій частині аркушу необхідно коротко сформулювати своє ставлення до даної тези, цитати, виказати свою думку або пропозицію з вирішення питання. Після нотатків дається посилання на джерело даних.

Зроблені нотатки групуються за проблемами. Забезпеченість нотатками тих або інших проблем покаже, які питання теми можна висвітлити з

достатньою повнотою, а які ні. Зміст згрупованих за проблемами нотаток є основою складання плану роботи.

Консультація з керівником допоможе сформулювати його остаточно. Від точності формулювання питань плану багато в чому залежить успіх роботи. Розпливчаті, неконкретні формулювання можуть легко відвести від основної теми, і, навпаки, зайва деталізація питання звужить тему дослідження. Викладення питань плану повинне бути ясным. Для цього необхідно ретельно продумати внутрішню логічну структуру кожного питання, розбити основні питання плану на підпитання і, звіряючись із ними, приступити до написання тексту.

Студенту слід зважати на те, що робота не обов'язково повинна включати весь зібраний матеріал. До тексту відбираються основні проблеми, які дають можливість повно розкрити зміст теми.

Слід послідовно і чітко підсумувати сутність даних питань. Матеріали, що наводяться в роботі, повинні бути логічно взаємопов'язаними, щоб кожний наступний матеріал був продовженням попереднього. Формулювання повинні бути точними, зрозумілими, висловленими грамотно. Недостатньо чітка позиція і невиразна мова викладання завжди ускладнюють сприйняття тексту, збіднюють зміст роботи.

4.3.ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

В даному розділі наводяться структура контрольної роботи та вимоги до її окремих структурних елементів. Контрольна робота повинна мати:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основну частину, яка складається з двох розділів;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (якщо є).

4.3.1. Титульний аркуш

Зразок оформлення титульного аркуша наведено у додатку А.

4.3.2. Зміст

Зміст представляє собою план контрольної роботи із зазначенням відповідних сторінок, з яких починається кожний структурний елемент.

4.3.3. Вступ

У *вступі* необхідно зазначати *актуальність теми, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження*. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2 – 3 сторінок, або 3 – 5 % тексту рукопису.

Обґрунтування актуальності обраної теми – початковий етап будь-якого дослідження. Висвітлення актуальності повинне бути небагатослівним. В межах однієї сторінки слід показати головне – суть проблемної ситуації.

Від доказу актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання мети дослідження.

Метою будь-якого дослідження є отримання певного конкретного результату – оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем, обчислення нових показників, розробка або поліпшення методики, формулювання програми розвитку, встановлення параметрів або властивостей об'єкта та ін. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження тощо) не може бути її метою.

Завдання дослідження – це етапи, послідовність виконання роботи. Відповідь будується просто: «В процесі дослідження розв'язувалися наступні задачі – і далі перераховуються виконані операції (перша, друга і т. д.).

Об'єкт дослідження – це сукупність відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка становить для дослідження джерело інформації або явище, процес, який породжує проблему і потребує вивчення.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкта і відображає лише істотні зв'язки і відношення, що є визначальними для цього дослідження. Тобто об'єктом є те, що досліджується, а *предметом* – те, що в цьому предметі має наукове пояснення. Саме предмет визначає тему дослідження.

Структура (зміст) роботи звичайно є повним відображенням вирішуваних задач. Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається з вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел включає N найменувань літератури, N електронних публікацій.»

4.3.4. Основна частина

Основна частина роботи складається із 2 розділів. Всередині розділу мають розглядатися декілька самостійних питань, які відокремлюються в підрозділи, яких має бути не менше двох для кожного розділу.

Обсяг основної частини 15–20 сторінок, або 70 – 80 % тексту рукопису. В ній розкривається основний зміст контрольної роботи.

Перший розділ має бути теоретичним, де наводяться основні поняття і визначення, опис об'єкту дослідження, кількісні і якісні показники.

Другий розділ повинен бути більш конкретним та детально розкривати тему контрольної роботи, досліджувати практичне вирішення проблеми. Базову роль у цьому має визначення основних напрямів туристичної політики й національного туристичного законодавства держави в рамках регіонального розвитку, ролі місцевого самоврядування в управлінні територіальним розвитком туризму. Далі слід приділити увагу національним програмам розвитку туризму міжнародного та національного рівнів. На завершальному етапі – вивченню досвіду інноваційних програм та проектів з регіонального розвитку туризму країни.

Головна вимога до змісту основної частини – самостійність і послідовність у викладі. Не можна механічно переписувати текст з літератури, допускати випадкового набору фактичних відомостей і думок, не

пов'язаних між собою загальною ідеєю і змістом. Текст потрібно формулювати своїми словами, стилістично і науково грамотно.

Під час написання роботи слід надавати вигляд зібраним і систематизованим фактам, показникам, висновкам форму наукової статті або лекції.

Правила наукового етикету вимагають приводити точні посилання на запозичені думки, відомості, дані. В цілях економії місця в тексті вказують тільки номер джерела в бібліографії, наприклад: [12, с. 5].

Для якісного виконання контрольної роботи необхідно зібрати у достатньо повному обсязі інформацію із законодавчих, нормативних документів, статистичних збірників, проаналізувати та узагальнити її. Зібраний матеріал потрібно систематизувати відповідно до плану контрольної роботи.

4.3.5. Висновки

Формулювання висновків є стислим викладом одержаних результатів із досліджуваної проблеми. Слід звернути увагу на значущість формулювання обґрунтованих, чітких, лаконічних висновків. Обсяг висновків не повинен перевищувати 2 – 3 сторінок, або 8 % тексту рукопису. Вони мають бути сформульовані по пунктах відповідно до кожного розділу роботи.

4.3.6. Список використаних джерел

До *списку використаних джерел* рекомендувати включати 30 найменувань. Оформлювати його слід відповідно до вимог державного стандарту ДОСТ 7.1 – 8.4. Список використаних джерел слід розміщувати у такій послідовності:

- закони України (у хронологічному порядку);
- укази Президента України, декрети й ухвали Кабінету Міністрів України;
- літературні джерела в алфавітному порядку: монографії, підручники, посібники, брошури, журнальні та газетні статті;
- іншомовні та електронні джерела інформації.

Відомості про книги обов'язково містять прізвище та ініціали автора, заголовок, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок; відомості про журнальні або газетні статті – прізвище, ініціали автора, заголовок, назву періодичного видання, серію, рік випуску, номер видання, сторінки. Бібліографічний список нумерується від першої до останньої назви. Назви праць прийнято писати мовою оригіналу.

4.3.7. Додатки

У *додатках* до контрольної роботи розміщуються інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою, після списку використаних джерел, а саме:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- проміжні формули і розрахунки;
- законодавчі акти;
- заповнені бланки різних документів;

- інструкції і методики;
- зразки документів.

На додатки, які містяться у курсовій роботі, мають бути посилання у текстовій частині роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхній частині сторінки маленькими літерами з першої великої літери симетрично тексту сторінки. Його розташовують з нової сторінки зі вказівкою вгорі праворуч сторінки слова «Додаток» і великої літери, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, Додаток А, Додаток В. У разі, якщо додаток поділений на розділи та підрозділи, текст у його межах нумерується літерою і цифрою, наприклад, А.2.1 – перший підрозділ другого розділу додатка А.

4.4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Обсяг контрольної роботи з урахуванням додатків повинен складати **до 20 сторінок**.

Друк тексту – на стандартному аркуші білого паперу формату А4 (210x297 мм); комп'ютерний набір – 14 кегль, 1,5 інтервали, шрифт Times New Roman; розмір полів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Абзацний відступ – 1,0 см. Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами в межах усієї роботи.

В тексті бажано уникати складних і громіздких пропозицій. Не прийнято писати в роботі «я думаю», «я пропоную» та ін. Висловлювати матеріал рекомендується від першої особи множини «на нашу думку» (тобто на Вашу і керівника).

В роботі допускаються тільки загальноприйняті скорочення слів (СНГ, ООН та ін.). Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті.

4.4.1. Нумерація сторінок, розділів і підрозділів

Підрозділи нумеруються двома арабськими цифрами – перша означає номер розділу, друга – номер підрозділу, наприклад, 1.2. (перший розділ, другий підрозділ).

Назва розділів роботи пишеться з нової сторінки заголовними буквами по центру (жирний шрифт). Перед назвою підрозділу витримується інтервал в 1 рядок. Заголовок підрозділів пишеться жирним шрифтом, вирівнювання по центру.

Титульний аркуш, який є першою сторінкою контрольної роботи, включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. Нумерацію наступних сторінок подають арабськими цифрами, які проставляють у правому верхньому куті.

Зміст складається з усіх частин контрольної роботи та номерів їх початкових сторінок. Його розміщують після титульного аркуша і нумерують як другу сторінку.

4.4.2. Оформлення ілюстративного матеріалу

Ілюстративний матеріал (схеми, діаграми, графіки тощо) слід подавати безпосередньо після посилання на нього у тексті, де він згаданий вперше, або на наступній сторінці і позначати словом «Рисунок», «Таблиця», нумерувати з позначенням номера розділу і номера рисунку або таблиці в його межах. Номер рисунка та його назву розміщують під рисунком. Нумерацію рисунків і таблиць наводять арабськими цифрами без знака №, наприклад, «Рис. 1.2.», «Таблиця 2.3». Сторінки контрольної роботи, на яких наведено ілюстративний матеріал, включають до загальної нумерації сторінок. Кількість ілюстрацій у контрольній роботі визначається її змістом і доцільністю для надання тексту зрозумілості та конкретності.

4.4.3. Оформлення таблиць

Таблиця має включати: дані, які необхідні для вивчення певного явища; загальний та внутрішні заголовки (загальний заголовок таблиці стисло та чітко характеризує її зміст, а також період, за який наведено дані, внутрішні заголовки зазначають, які показники аналізуються у відповідних рядках і графах таблиці, в яких одиницях виміру вони наведені).

Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що розміщені у додатках) у межах розділу. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку пишуть: «Продовження таблиці 2.3».

4.4.4. Запис формул

Формули нумеруються послідовно за текстом роботи; номер формули пишуть у круглих дужках на цьому ж рядку з правої сторони сторінки; ще правіше від номеру дають посилання на джерело інформації, з якого ця формула була використана. Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів розміщують безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у ній, та кожне з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули слід розміщати у тексті на окремому рядку, залишаючи вище і нижче не менше одного вільного рядка.

4.4.5. Посилання на джерела

Всі наведені в курсовій роботі цитати, перефразовані положення і цифрові дані, отримані іншими авторами, повинні мати **посилання на джерела**. Вони наводяться після згадки джерела або цитати з нього. **Посилання на джерела** слід писати у квадратних дужках, наприклад, посилання [7, с. 25] означає: 7 – порядковий номер, під яким значиться літературне джерело у списку, 25 – сторінка цитованого джерела.

4.4.6. Оформлення списку використаних джерел

Як уже було зазначено, перелік використаних джерел рекомендується складати за абеткою в наступній послідовності:

- закони України (у хронологічному порядку);
- укази Президента України, декрети й ухвали Кабінету Міністрів України;

- літературні джерела в алфавітному порядку: монографії, підручники, посібники, брошури, журнальні та газетні статті;
- іншомовні та електронні джерела інформації.

Відомості про книги обов'язково містять прізвище та ініціали автора, заголовок, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок; відомості про журнальні або газетні статті – прізвище, ініціали автора, заголовок, назву періодичного видання, серію, рік випуску, номер видання, сторінки. Колективні монографії і збірки наукових праць, що не мають на титульному аркуші прізвища авторів, включаються в список за алфавітом з урахуванням назви книги. Опис монографії робиться в наступному порядку: прізвище і ініціали автора, повний заголовок книги, місце видання, рік видання, кількість сторінок.

Бібліографічний список нумерується від першої до останньої назви. Назви праць прийнято писати мовою оригіналу. Підзаголовки до окремих типів документів не робляться, кожний документ нумерується окремо (додаток Е).

4.5. ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Кожний студент зобов'язаний виконати контрольну роботу і подати її на кафедру в термін, передбачений навчальним процесом, але не пізніше 10 днів до захисту. Спочатку виконана робота реєструється на кафедрі та передається викладачу на перевірку.

Якщо робота не допускається викладачем до захисту, то вона повертається студенту на доопрацювання з поясненням зауважень. Студент повинен внести зміни відповідно до зауважень і подати роботу на повторне рецензування, але не пізніше 3-х днів до захисту.

Ступінь готовності контрольної роботи до захисту – 100 %; допускаються тільки недоліки в оформленні роботи і відсутність наочних посібників для безпосереднього захисту контрольної роботи.

Студент виступає з доповіддю, читання якої небажане. Потім студенту можуть бути поставлені питання за змістом роботи і доповіді.

Захист контрольної роботи проводиться за графіком навчального процесу, і його приймає науковий керівник.

Захист роботи проходить у наступному порядку:

- доповідь студента тривалістю до 8 хвилин;
- відповіді на питання викладача і присутніх на захисті;
- відповіді студента на зауваження керівника.

Доповідь структурно складається з трьох частин:

- вступ – 1 – 2 хвилини (короткий зміст вступу до роботи, обґрунтування вибору теми, мета, задачі, та ін.);

- інформація про виконану роботу – 3 – 4 хвилини (попередньо за розділами основної частини; що саме автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано і та. ін.).
- повний виклад результатів дослідження, що складають предмет захисту – 1 – 2 хвилини (висновки, тобто зміст висновку роботи).

Захищені контрольні роботи передаються на кафедру, де вони зберігаються згідно з вимогами до такого виду документів.

4.6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Під час оцінки роботи враховується глибина опрацювання і широта охоплення теми, ступінь використання джерел, уміння аналізувати зібраний матеріал, грамотність та стиль викладу, якість технічного оформлення роботи, доповіді студента і його відповідей на питання та критичні зауваження. Оцінка дається за якість кожного з елементів роботи в межах указаних в Таблиці 1 балів.

Таблиця 1

Критерії оцінювання контрольних робіт

1	Оформлення роботи відповідно до вимог стандарту	до 2 балів
2	Структурно-логічна побудова роботи, актуальність та новизна (зміст вступу)	до 2 балів
3	1 розділ (рівень теоретичного дослідження)	до 2 балів
4	2 розділ (глибина та якість практичного дослідження)	до 2 балів
5	Висновки	до 4 балів
6	Захист роботи	
	якість доповіді	до 4 балів
	якість відповідей на питання	до 4 балів
	Разом (максимальна кількість):	20 балів

5. ПЕРЕЛІК ТЕМ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Туристична політика Франції.
2. Туристична політика Іспанії.
3. Туристична політика Італії.
4. Туристична політика Німеччини.
5. Туристична політика Великої Британії.
6. Туристична політика Греції.
7. Туристична політика Білорусі.
8. Туристична політика Польщі.
9. Туристична політика Чеської республіки.
10. Туристична політика Угорщини.
11. Туристична політика Болгарії.
12. Туристична політика Туреччини.
13. Туристична політика ОАЕ.
14. Туристична політика Єгипту.
15. Туристична політика США.
16. Туристична політика Канади.
17. Туристична політика Мексики.
18. Туристична політика Бразилії.
19. Туристична політика Аргентини.
20. Туристична політика Домініканської республіки.
21. Туристична політика Китаю.
22. Туристична політика Малайзії.
23. Туристична політика Таїланду.
24. Туристична політика Австралії.
25. Туристична політика Нової Зеландії.
26. Туристична політика Японії.

ДОДАТКИ

Приклад оформлення титульного аркуша

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Туристична політика зарубіжних країн»
(назва дисципліни)
на тему: Туристична політика Іспанії

Студента (ки) : групи УТз-51
спеціальності 242 «Туризм»

(прізвище та ініціали)

Керівник: к.е.н., доц. Шамара І. М.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Кількість балів: _____

ЗМІСТ

Вступ.....	2
Розділ 1. Теоретичні аспекти туристичної політики.....	3
1.1. Туристична політика як механізм регулювання сфери туризму.....	3
1.2. Основні моделі туристичної політики.....	6
Розділ 2. Туристична політика Іспанії: проблеми та перспективи.....	7
2.1. Аналіз системи державного управління туристичної індустрії Іспанії.....	10
2.2. Національні програми розвитку туризму Іспанії: досвід для України.....	12
Висновки.....	13
Список використаних джерел.....	15

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Туристична політика як механізм регулювання сфери туризму

Стрімкий розвиток туризму, особливо за останні 50 років, дозволив визначити його як «феномен ХХ століття.» У наш час індустрія туризму є однією із найбільш прибуткових та тих що мають найбільший динамічний розвиток. За останні 20 років середньорічні темпи росту кількості прибуттів іноземних туристів в світі склали 5,1 %, валютних надходжень – 14 %. У сфері туризму зайнято більше ніж 250 млн осіб, тобто кожний десятий працівник в світі, на долю туризму припадає 7 % загального об'єму інвестицій, 11 % світових споживчих витрат, 5 % усіх податкових надходжень та третина світової торгівлі послугами [3, с. 5].

Приклад оформлення рисунків

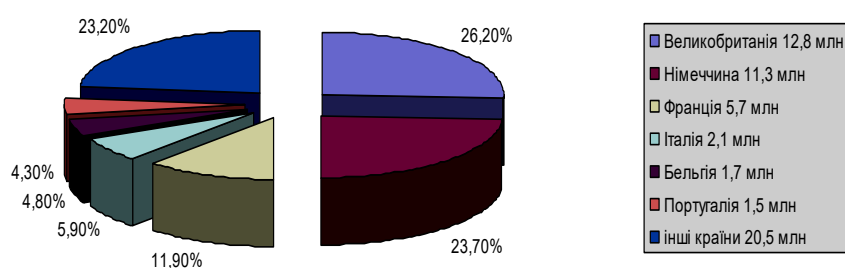

Рис. 2.2. Структура в'їзного туризму Іспанії [18]

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 1.2

10 країн-лідерів із прийому туристів в 2020 році

№ пп.	Країна	Прибуття туристів, млн осіб	Частка у світовому потоці, %	Середньорічний ріст в 2010 – 2020 р., %
1	Китай	137,1	8,6	8,0
2	США	102,4	6,4	3,5
3	Франція	93,3	5,8	1,8
4	Іспанія	71,0	4,4	2,4
5	Гонконг	59,3	3,7	7,3
6	Італія	52,9	3,3	2,2
7	Великобританія	52,8	3,3	3,0
8	Мексика	48,9	3,1	3,6
9	Росія	47,1	2,9	6,7
10	Чехія	44,1	2,7	4,0
Усього		708,8	44,2	100

Джерело: [3, с. 25]

Приклад оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про туризм» від 15.09. 1995 № 324/95-ВР.
2. Агротуризм в Іспанії. URL: <http://www.datscha-booking.com/173/agrotourismo/agro-spain.html>.
3. Агротуризм в Італії. URL: <http://www.datscha-booking.com/173/agrotourismo/agroturism-italy.html>.
4. Агротуризм в Франції. URL: <http://www.datscha-booking.com/173/agrotourismo/france-agro.html>.
5. Гапоненко Г.І., Парфіненко А.Ю., Шамара І.М. Сільський зелений туризм : навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2019. 191 с.
6. Данько Н. І. Формування туристичного кластеру як шлях економічного зростання регіону. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. №1144. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2014. Вип. 3. С. 157-161.
7. Данько Н. І., Франчайзинг як ефективна форма управління в готельній індустрії. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*, 2016. Вип. 5. С. 138-141.
8. Довгаль Г. В. Еволюція транснаціоналізації світового туристичного бізнесу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. №1144. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2014. Вип. 3. С. 162-165.
9. Довгаль Г. В. Инвестирование в туристический комплекс Украины: современное состояние и проблемы. *Вісник Харківського національного*

- університету імені В. Н. Каразіна. №1086. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». Вип. 2. С. 137-142.
10. Дослідження теоретичних підходів до визначення категорії «туризм». URL: http://tourlib.net/statti_ukr/kolosinska.htm
 11. Євтушенко О. В. Застосування комплексу маркетингу в сфері туризму. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. - №1144. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2014. Вип. 3. С. 166-170.
 12. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. посіб. К. : Центр навч. літ., 2007. 424 с.
 13. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища. *Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 126 (частина I)*. 2015. С. 12-23.
 14. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство: Навч. посібник. Х.: Бурун-книга, 2009. 288 с.
 15. Парфіненко А. Ю. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації (вступ до курсу «Туристичне країнознавство»): Навч. посіб. Х.: Бурун-книга, 2009. 128 с.
 16. Посохов І. С., Артем'єв Е. В. Розвиток індустрії туризму Німеччини: досвід для України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. - №1086. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. Вип. 2. С. 196-201.
 17. Posokhov I. S. The development of “age” and “subculture” tourism in Ukraine: the study of foreign experience. *Science and Education a New Dimension: Humanities and Social Science*. 2013, Vol. 6. PP. 147-150.
 18. Туристичне країнознавство: підручник / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О. О. Любіцева. - 2-ге вид. переробл. і допвн. К.: Знання, 2015. 551 с.
 19. Туристичний імідж регіону: Монографія / За ред. А.Ю. Парфіненко. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 315 с.

Навчальне видання

Шамара Ірина Миколаївна

**ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
З ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**

Методичні вказівки для студентів
другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм»

Відповідальний за випуск

Коректор

Комп'ютерне верстання

Макет обкладинки

61077, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,
кафедра туристичного бізнесу та країнознавства
пл. Свободи 6, к. 366а, тел. (057) 707-53-06, e-mail : turbiz_hnu@ukr.net

Формат

Видавець і виготовлювач

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61007, Харків, пл. Свободи, 4.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна

Тел. 705-24-32